

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

Knižní stezka k dětem,
z. s.

*Nové prostory Centra české dětské knihy
ve Vratislavově ulici.*

Úvodní slovo

V roce 2023 Knižní stezka k dětem pokračovala v projektech, které byly započaty v letech předchozích, ale přibyly i projekty nové.

Centrum české dětské knihy (financované z Norských fondů) má za sebou **druhý rok** své inspirativní činnosti. Na konci minulého roku se Centrum přestěhovalo do větších prostor ve Vratislavově ulici pod Vyšehradem, které se v roce 2024 budou rekonstruovat a dále rozšiřovat. Centrum české dětské knihy tak získá solidní a důstojné zázemí pro své aktivity, jako jsou akce pro širokou i odbornou veřejnost, výstavy, ediční činnost. Mezi nimi byly u mladých autorů a výtvarníků nejoblíbenější tzv. Master class, ve kterých zkušení autoři a ilustrátoři předávali své zkušenosti těm začínajícím. V roce 2023 započalo CČDK i svou činnost nakladatelskou vydáním prvních dvou dětských knih (Když se klíčovou dírkou rozlije tma Davida Košťáka s ilustracemi Anny Kulíčkové a Sedí sloni na jabloni Pavla Pospíšila s ilustracemi Ivety Merglové). Na první polovinu roku 2024 je pak naplánováno vydání dalších tří knih.

Dalším velkým projektem Knižní stezky k dětem bylo v roce 2023 „**Kreativní čtení pro školy**“, projekt podpořený v rámci výzvy Ministerstva kultury č. 3/022 (z programu Národní plán obnovy). Jde o unikátní a inovativní iniciativu, jejímž hlavním cílem se stalo proškolení, prohloubení znalostí a inspirování pedagogických pracovníků a knihovníků v oblasti kreativního čtení. Nabyté znalosti pedagogy ověřené také na **seminářích a konferencích pořádaných v Muzeu literatury** posléze využívají ve vlastní výuce žáků a studentů vč. rozšíření výuky s aktivním zapojením knihoven.

„**Kreativní čtení pro školy**“ se tak co do bezprostředního dopadu na tvůrčí čtení dětí v rámci naší činnosti pomalu ale jistě stává vlajkovou lodí Knižní stezky k dětem, a aktivity, které s kreativním čtením souvisejí bude nadále zpracovávat Centrum české dětské knihy.

Informace k všem projektům, které Knižní stezka k dětem zastřešuje najdete na www.kniznistezka.cz

Ing. Ivana Pecháčková, místopředsedkyně spolku

O Knižní stezce

Knižní stezka k dětem, z. s., se dlouhodobě věnuje podpoře kvalitní dětské literatury a čtenářství.

Pořádá festival **Děti, čtete?**, jehož hlavní myšlenkou je již 15 let vytvářet otevřenou platformu pro dětského čtenáře.

Rovněž vydává **Čtenářské lekce**: metodické karty k vybraným knižním titulům. Jde o unikátní učební materiál, který využívají nejen pedagogové, ale také rodiče.

Pořádá akce pro širokou i odbornou veřejnost (např. konference **Kreativní čtení pro školy**). Věnuje se i nakladatelské a ediční činnosti (v koedici vydala soubor 51 biblických příběhů).

Významným projektem Knižní stezky je **Centrum české dětské knihy**.

Hlavní cíle spolku jsou:

- **podpora čtení u dětí a žáků**
- **propagace knižní kultury a literatury mezi dětmi**
- **nakladatelská činnost vzdělávacího charakteru společně ve spolupráci s nakladatelstvím Meander**

CÍLOVÉ SKUPINY AKTIVIT:

Děti 0–3 roky

Děti 3–5 let

Děti a žáci 5–11 let

Děti a žáci 11–15 let

Mládež 15–18 let

Knihovníci

Pedagogové (1. i 2. stupeň ZŠ)

VÝZNAMNÉ AKTIVITY SPOLKU V ROCE 2023

- 1: CENTRUM ČESKÉ DĚTSKÉ KNIHY
- 2: KREATIVNÍ ČTENÍ PRO ŠKOLY
- 3: FESTIVAL DĚTI, ČTETE?! 2023
- 4: KONFERENCE V MUZEU LITERATURY

1:

Centrum české dětské knihy

Centrum české dětské knihy (CČDK), které je součástí spolku Knižní stezka k dětem, od svého otevření v září 2022 podporuje uměleckou tvorbu dětí a dětské čtenářství prostřednictvím workshopů, besed, křtů a výstav ve spolupráci s řadou českých nakladatelství.

V roce 2023 oslavilo **první rok své existence**. Za tu dobu umožnilo malým čtenářům rozvíjet jejich představivost, kritické myšlení a čtenářské a komunikační schopnosti pomocí kvalitní literatury pro děti.

Do programu se pravidelně zapojují (nejen) pražské mateřské a základní školy, dětské domovy i rodiny s dětmi, a to nejdříve na Jánském vršku 5 a poté, od dubna 2023, pod Vyšehradem ve Vratislavově 7.

V tomto roce jsme uspořádali přes **50 akcí pro více než 800 dětí** z mateřských a základních škol a dětských domovů. Zrealizovali jsme **dvě literární soutěže** pro základní školy, uspořádali **24 kreativních workshopů pro ilustrátory a spisovatele** (master class) i **6 networkingových workshopů pro umělce**.

Nechyběly ani výstavy ilustrací z knih pro děti. Velkou událostí bylo vydání prvních dvou knih pro děti od 5 let v edici Dveře do světa příběhů.

CČDK je podpořeno Fondy EHP.

Ediční činnost Centra české dětské knihy:

Když se klíčovou dírkou rozlije tma

Autor: David Košťák | Ilustrace: Anna Kulíčková
| Edice: Dveře do světa příběhů | Rok: 2023
Formát: 200 × 200 mm | Počet stran: 72 | Vazba: pevná
ISBN: 978-80-11-03493-1 | Věk: 5+ (první čtení)

Oslava dětské představivosti a dobrodružství, která můžeme zažít, aniž bychom opustili zdi dětského pokoje.

Maminka Tomáše uložila, přikryla a políbila na dobrou noc na čelo. Už je to nějakou chvíli a on přesto pořád nemůže usnout. A vlastně ani nechce. Vždyť venku je ještě světlo! Místo toho, aby počítal ovečky, nechá je potulovat se po celém domě kromě svého pokoje. Ten se před jeho očima ale začne proměňovat, když dovnitř klíčovou dírkou začne kapku po kapce pronikat tma... Když se klíčovou dírkou rozlije tma je poetickou oslavou dětské představivosti. Knižka bohatá na hravé ilustrace inspirované estetikou dětské kresby vypráví o dobrodružstvích, která můžeme zažít, aniž bychom opustili zdi dětského pokoje.

Sedí sloni na jabloni

Autor: Pavel Pospíšil | Ilustrace: Iveta Merglová
Edice: Dveře do světa příběhů | Rok: 2023
Formát: 200 × 200 mm | Počet stran: 72 | Vazba: pevná
ISBN: 978-80-11-03585-3 | Věk: 5+ (první čtení)

Poezie se pokouší o nemožné, a právě proto se v poezii nemožné stává skutečností.

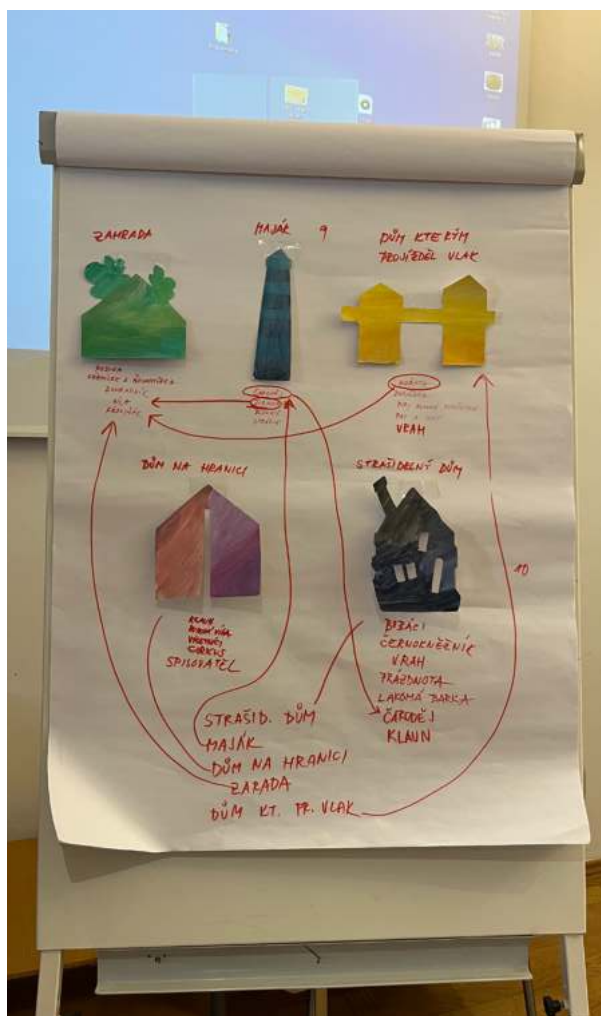
Říct název této knihy ve škole při vyučování, schytali byste sardel čili pětku. V krajinách, v nichž se sloni ráčí vynacházet, v Africe a Indii, rostou baobaby nebo bambusy, ale jabloně? Navíc slon váží sedm tun a usednout na křehkou jablůnku, nadělal by z jablek mošt. Básník si to ovšem může dovolit. Poezie se pokouší o nemožné, a právě proto se v poezii nemožné stává skutečností. Vstupte do světa dobrodružství společně s Pavlem Pospíšilem a ponořte se do krátkých veršovaných příběhů. Kniha je doplněna bohatými ilustracemi od Ivety Merglové, které neodmyslitelně patří k celkovému kouzlu díla.

2:

Kreativní čtení pro školy

Také v roce 2023 navázala Knižní stezka k dětem na projekt **Kreativní čtení pro školy** (spolufinancovaný z prostředků Národního plánu obnovy) a uspořádala v období od ledna do června **4 lekce** pro pedagogy a knihovníky:

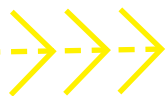
- lekce Kreativního čtení pro školy pod vedením **Radka Malého** v Krajské vědecké knihovně v **Liberci**
- lekce Kreativního čtení pro školy pod vedením **Daniely Fischerové** v Městské knihovně v **Praze**
- lekce Kreativního čtení pro školy pod vedením **Masty Veselé Jirousové** v Knihovně Jiřího Mahena v **Brně**
- lekce Kreativního čtení pro školy pod vedením **Jana Nejedlého** v Krajské vědecké knihovně v **Liberci**

„Kreativní čtení pro školy“ je série **4hodinových lekcí** vedených profesionály z literárního pole a určených zejména pro pedagogy působící na 1. a 2. stupni ZŠ, na SŠ středních škol a také pro knihovníky, kteří v rámci své práce v knihovně pořádají čtenářské akce pro žáky a studenty.

Cílem lekcí „Kreativního čtení pro školy“ je vyškolit ze strany profesionálů – Lektorů kreativního čtení – tyto pedagogy a knihovníky, aby uměli efektivně a kreativně využívat knihy ve výuce a při dalších vhodných situacích, jejichž součástí je žákovské a studentské publikum.

Lektoři kreativního čtení ke školení využívají tzv. „Čtenářské lekce“, což jsou metodiky ke konkrétním knižním titulům, které budou součástí každého kreativního knižního balíčku, který všichni účastníci lekce obdrží.

Rád bych se podělil o zpětnou vazbu z úterního semináře Kreativního čtení, který se konal v Knihovně Jiřího Mahena v Brně dne 4. 4. 2023. Jmenovitě bych chtěl poděkovat paní Jirousové a Kulíčkové, které se postaraly o kvalitní program a bezchybný průběh. Také bych rád poděkoval za organizaci a vznik těchto materiálů, které jsou velice kvalitně a přehledně zpracované. A v neposlední řadě rovněž velmi oceňuji i poskytnutí samotných knih pro naše knihovny, které jsou přímo spojeny s těmito metodickými kartami. Pro naši práci v oblasti vzdělávání veřejnosti a především žáků z různých škol jsou velice přínosné, hodnocené a pomáhají nám nejen v podpoře čtenářské gramotnosti, ale rovněž v rozvoji základních kompetencí a dovedností spojených s konkrétními ročníky. Líbí se mi kvalitní zpracování v podobě kartiček, které je skladné a přehledné. Kartičky také nabízí možnou

variabilitu mezi sebou navzájem a možnosti využití tak najdou v mnoha směrech naší práce. Za sebe musím říct, že už se velice těším, až začnu tyto programy využívat ve své praxi. Takové projekty mají opravdu smysl. Rád bych tímto tedy vyjádřil poděkování všem, kdo se na tomto projektu podíleli a také svým hlasem přispěl k jeho dalšímu rozvoji a podpoře.

Děkuji.

S pozdravem

*Roman Pospíšil
vedoucí pobočky
Knihovna Jiřího Mahena v Brně
pobočka Bohunice
Lány 3, 625 00 Brno*

3:

Festival Děti, čtete?! 2023

14. ročník literárního festivalu Děti, čtete? se jako každý rok věnoval tématu čtenářství dětí a mládeže a jeho podpory vzhledem ke spíše klesajícímu trendu. Cílem náplně festivalu je snaha o nalézání a upevňování vztahu dětského čtenáře k literární tvorbě a zároveň představení významných titulů současné literatury pro děti. I v tomto ročníku jsme udrželi koncept festivalové platformy a pod hlavičkou Děti, čtete? se konala autorská čtení, besedy, semináře, kreativní workshopy, divadelní a hudební představení celkem v osmi městech a na 18 různých místech, přičemž Praze byl věnován celý první týden včetně Slavnostního zahájení.

Program festivalu byl určen především dětem a mládeži od 3 do 17 let, které jsme zapojovali jak nabídkou pro školní kolektivy (přímým oslovováním, spoluprací s institucemi – především knihovnami, ale i samotnou propagační akcí), tak programem pro širší veřejnost.

Slavnostní zahájení festivalu proběhlo v sobotu 16. září od 10:00 do 19:00 v krásných prostorách **Werichovy vily** za účasti zakladatelky festivalu Ivy Pecháčkové a dalších významných osobností. Program byl rozmanitý, vedle autorských čtení a kreativních workshopů proběhlo i batolectí divadlo Studia Damúza (inscenace Ptáček a lev podle stejnojmenné knihy Marianne Dubuc) nebo skupina Hm... s písněmi z alba Klukoviny. Po celý den bylo k dispozici prvotřídní dětské knihkupectví 2veverky.

V Praze se festivalové dění zdrželo nejdéle, po Werichově vile navštívilo kreativní centrum Vzletná na Letné, Prostor39 na Žižkově, Studio Rybalka ve Vršovicích, Pragovku ve Vysočanech, Centrum české dětské knihy pod Vyšehradem a samozřejmě Městskou knihovnu na Mariánském náměstí, která je dlouhodobým partnerem festivalu.

Kromě **autorských čtení, besed, workshopů a divadelních představení** je nedílnou součástí festivalu také Putovní výstava ilustrací z vybraných knih z katalogu Nejlepší knihy dětem. První zastávka byla v Městské knihovně v Praze na Mariánském náměstí.

Díky skladbě programu, čerpajícího z katalogu **Nejlepší knihy dětem** sestavovaného odborníky ze SČKN a České sekce IBBY, pomáhá festival rodičům, učitelům* kám a knihovníkům* čím zorientovat se v současné produkci literatury pro děti. Děti se díky dílnám, autorským čtením a besedám mohly setkat se samotnými autory* kami a ilustrátory* kami knih. Festival svým celorepublikovým charakterem propojuje jednotlivá zúčastněná města pestrým kulturním programem představujícím současnou knižní tvorbu pro děti v kontextu dalších uměleckých oborů – vizuálním uměním (workshopy Dity Stuchlíkové a Katky Čupové) nebo divadlem (workshop Báry Dočkalové).

4: Konference v Muzeu literatury

V roce 2023 jsme zorganizovali dvě konference určené pro pedagogy a knihovníky. Obě dvě proběhly na podzim v Muzeu literatury, v instituci, která se stala naším partnerem. Konference s názvem „Ponořte se do příběhu“ se uskutečnila 5. října 2023, tedy symbolicky na den, kdy jsme si připomněli výročí narození Václava Havla. I proto bylo součástí programu představení divadelního spolku Ty-já-tr se zaměřením na dílo prvního českého prezidenta a na čtenářskou gramotnost. Dále jsme představili Čtenářské lekce, a to s pomocí pedagoga Jana Nejedlého. Součástí konference byly i vstupy spolupracujících nakladatelství Pasparta a Fraus.

„Adventní kreativní čtení“, tedy druhou konferenci, jsme zorganizovali samostatně 12. prosince 2023.

Cílem bylo představit inspirativní metody pro rozvoj čtenářských dovedností ve školách. Součástí programu byla práce s metodikou Čtenářské lekce a metodikou staro- a novozákonní edicí manamana, ale také divadelní představení Petra Nikla.

Adventní
KREATIVNÍ ČTENÍ
KONFERENCE
pro pedagogy*gožky ZŠ
a knihovníky*ce

PROGRAM:

9:00–9:15
IVANA PECHÁČKOVÁ:
úvodní slovo iniciátorky Čtenářských lekcí

9:15–10:45
DANIELA FISCHEROVÁ:
práce s metodikou Čtenářských lekcí

10:45–11:00 - pauza

11:00–11:30
PETR NIKL a jeho divadelní vystoupení

11:30–12:30 - oběd

12:30–13:00
IVANA PECHÁČKOVÁ:
představení biblické edice manamana

13:00–14:00
VIKTORIA KRTIČKA ČERNEGOVÁ:
výtvarný workshop k biblické edici manamana

Nakladatelství Pasparta | Nakladatelství Fraus | Muzeum literatury „Zvědavě se nejdříve povíste“ | Knižní stezka k dětem

PONOŘTE SE DO PŘÍBĚHU
Jak využít knihy a storytelling ve výuce

Konference na podporu rozvoje čtenářské gramotnosti nejen na 1. stupni ZŠ s prezentací rozličných materiálů použitelných ve výuce a při práci s žáky

Program odborné konference

9.00–9.45 **TERAPIE PŘÍBĚHEM**
Knihy, které pomáhají dětem porozumět odlišnostem
→ Petra Štarková

9.45–10.30 **DIVADELNÍ SPOLEK TY-JÁ-TR**
Zaměření na dílo Václava Havla a na čtenářskou gramotnost
→ Radka Tesárková

PAUZA

11.00–11.45 **KREATIVNÍ ČTENÍ PRO ŠKOLY**
Představení čtenářských lekcí se zaměřením na komiksově tituly
→ Jan Nejedlý

11.45–12.30 **NA KOUZELNÉ CESTĚ ZA PŘÍBĚHEM**
Jak podněcovat fantazii a věst žáky k tvorbě vlastních příběhů?
→ Kateřina Ondřejová

OBĚD

13.30–14.15 **ČÍTANKA V HODINÁCH ČTENÍ NA 1. STUPNI ZŠ**
Možnosti využití čtenářských strategií při práci s čítankovým textem
→ Kateřina Ondřejová

14.15–15.00 **KAMISHIBAI**
Narativní divadlo a jeho potenciál ve vzdělávání
→ Ilona Selajková

Knižní stezka k dětem | pasparta | FRAUS | Muzeum literatury Komunity Redoty

Knižní stezka k dětem, z. s.
Vratislavova 7, 128 00 Praha 2
e: info@kniznistezka.cz
t: +420 728 355 554
IČO: 22902376

www.kniznistezka.cz

